

# Profielwerkstukplus HAVO

## Inleiding

Aan het eind van je schoolloopbaan laat je zien dat je klaar bent voor je vervolgopleiding. Het profielwerkstukplus (PWS+) is daar één van de middelen voor. Je maakt, samen met anderen, een zogenoemde 'meesterproef' over een onderwerp dat past bij je profiel.

Dit profielwerkstuk is een complexe opdracht. Je moet laten zien dat je de nodige kennis en vaardigheden hebt verworven en dat je die kunt toepassen.

Het product is belangrijk maar zeker zo belangrijk zijn de vijf instroomcompetenties voor het hbo:

1. het kunnen sturen van je eigen leerproces
2. het ontwikkelen van een beroepshouding
3. het kunnen omgaan met informatie
4. probleemoplossend kunnen werken
5. kunnen samenwerken

Tijdens het werken aan het profielwerkstuk zul je de meeste van deze competenties veelvuldig gebruiken om te komen tot een goed product. Uit onderzoek en ervaring blijkt dat deze competenties essentieel zijn voor een goede aansluiting op het hbo. Met andere woorden je kunt na het maken van het profielwerkstuk zelf goed inschatten aan welke competenties je nog extra moet werken om te zorgen voor een goede start op het hbo.

In een groep ga je de komende tijd werken aan dit profielwerkstuk. In de opdracht lees je aan welke voorwaarden het profielwerkstukplus moet voldoen.

In de questwijzer (werkwijze PWS+) staat alle informatie over de organisatie van het profielwerkstukplus op jouw school.

## Opdracht

Het profielwerkstuk maak je in groepen van 4-6 personen. Als groep ga je op zoek naar een onderwerp.

Het werkstuk heeft voor iedereen betrekking op minstens één profielvak.

De omvang van deze complexe opdracht beslaat 80 uur per persoon.

Het profielwerkstuk is in de meeste gevallen een open onderzoeksopdracht. Het onderzoek kan natuurwetenschappelijk of sociaal-wetenschappelijk van aard zijn. In sommige gevallen zal het onderzoek het karakter van een technisch of creatief ontwerp hebben.

Eén van de eisen is dat jullie **twee** manieren van onderzoek toepassen. Eén daarvan is in elk geval een literatuuronderzoek ( een theoretisch onderzoek) . Het andere type onderzoek bepalen jullie aan de hand van je onderzoeksvragen en is een praktisch onderzoek..

Jullie doen een onderbouwd voorstel voor jullie onderzoek. In het profielwerkstukplus komen het literatuuronderzoek en het andere onderzoek uitvoerig aan de orde.

Met de onderwerpkeuze houd je er rekening mee dat je voor een verdieping of uitbreiding op de gangbare lesstof moet zorgen. Deze eis houdt onder andere in dat jullie groepje voor informatie en ondersteuning contact moet leggen met een hbo, een bedrijf en/of een instelling. Door die samenwerking zul je het profielwerkstuk naar een hoger plan kunnen tillen.

Tenslotte presenteert elke groep zijn profielwerkstuk met de resultaten van het onderzoek.

## Werkwijze

### Fasen

Het maken van het profielwerkstukplus is opgedeeld in **zes fasen**. Bij elke fase hoort een aantal aandachtspunten, een plan van aanpak, een deadline, een begeleidingsgesprek, en een enkele keer een 'go' om door te mogen gaan.

De deadline is het uiterste inlevermoment. Na de deadline inleveren kan je punten kosten. In de questwijzer van je school staat precies op welke manier je beoordeeld wordt. Daarin staat ook of er gebruik gemaakt wordt van een **logboek** en wat de consequenties zijn van het overschrijden van de deadline. Zorg bij het plannen dat de deadline ook haalbaar is.

Je kunt je plannen en je doelen goed formuleren door het **SMART-principe** toe te passen in alle zes fasen. Dit zorgt voor een duidelijke structuur in deze complexe opdracht

Bij elke fase heb je minimaal één begeleidingsgesprek met je vakbegeleider. Tijdens dit gesprek worden afspraken gemaakt en vastgelegd op het **gespreksformulier**.

Als je in een groep werkt, zul je regelmatig werkoverleg hebben. Hoe je dat als groep het beste kunt doen staat in het document **werkoverleg**. Ook is er achtergrondinformatie over het samenwerken in groepen. Zie ook bij infobronnen.

**Overzicht van de fasen:**

Fase	Omschrijving	Deadline	Go	Plan van aanpak	Begeleidings gesprek
0	Oriëntatie op de opdracht en groepsvorming	Ja			Ja
1	Onderwerp, hoofdvraag deelvragen en hypothesen	Ja	Ja	Ja	Ja
2	Literatuur onderzoek (ondersteunend onderzoek)	Ja		Ja	Ja
3	Ander type onderzoek (hoofdonderzoek: praktisch onderzoek)	Ja	Ja	Ja	Ja
4	Voorlopig eindproduct	Ja		Ja	Ja
5	Definitief product inleveren	Ja			Nee
6	Eindpresentatie	Ja		Ja	Ja

## Beschrijving van de fasen:

### Fase 0

Tijdens de les wordt de webquest ingeleid en stel je een groep samen. De leden van een groep komen meestal uit hetzelfde profiel. Wil je hiervan afwijken, dan moet je dit overleggen met je haco begeleider.

Hieronder staat een aantal aandachtspunten die je helpen om tot een geschikt onderwerp voor je profielwerkstuk (PWS) te komen.

- probeer een echte opdracht te krijgen van een instelling of bedrijf. Misschien kun je vanuit je oude stageplek (4 havo) wel een opdracht 'genereren' voor je werkstuk;
- studenten van het hbo geven voorlichting over mogelijke onderwerpen die passen bij een profiel en of vak;
- profielvakken geven voorlichting;
- presentaties profielwerkstukken vorig schooljaar;
- verschillende websites;
- eigen interessegebied.

Let er wel op dat het onderwerp voldoende raakvlakken heeft met de vakinhoud van het gekozen vak. Naast de begeleider van havistencompetent heb je één vakinhoudelijke begeleider die door de school wordt aangewezen.

Op het PWS+ **aanvraagformulier** doe je als groep maximaal 3 voorstellen. Het kan zijn dat niet je eerste maar je tweede of derde voorstel wordt gehonoreerd.

In deze fase zal de begeleider van havisten competent nog behoorlijk sturen om samen met jullie te komen tot een goed onderwerp.

### Fase 1

De groepssamenstelling en het vak zijn nu vastgesteld. Met je groep ga je het onderwerp verder uitwerken. Stel de hoofdvraag en deelvragen op een geef jullie hypothesen. **Hoofdvraag en deelvragen** zijn niet eenvoudig op te stellen. Dat weet je nog van de webquest Research in havo 4.

Bepaal in je **Plan van aanpak** een moment om je voorlopige hoofd- en deelvragen en jullie hypothesen voor te leggen aan jullie begeleiders. Neem contact op met je hbo-begeleider en/of je begeleider van bedrijf/instelling. Doe dit op tijd zodat jullie de ruimte hebben om de onderzoeksvragen eventueel aan te passen voor de deadline.

Schrijf in je plan van aanpak wat je wilt gaan doen en wanneer. Denk hierbij ook aan het contact met bedrijven, hogeschool, studenten en je begeleiders.

## Fase 2

In deze fase ga je het literatuuronderzoek uitvoeren.

Stel een **Plan van aanpak** op voor deze fase.

Het is onvermijdelijk dat je het plan van aanpak in deze fase regelmatig bij moet stellen. Bewaar alle versies zodat bij de reflectie zichtbaar wordt wat er is veranderd.

Plan ook én of meerdere gesprekken met je begeleiders om jullie vorderingen en of problemen te bespreken. Dan weet je ook of je op de goede weg zit.

Lever het onderzoeksverslag in en bewaar een kopie in je portfolio.

Tijdens fase 2 ben je ook bezig om fase 3 in de steigers te zetten.

## Fase 3

In deze fase bepaal je welk tweede **onderzoek** je gaat doen. Raadpleeg diverse bronnen om een geschikt type onderzoek te vinden bij jullie hoofdvraag.

Jullie moeten daarbij tot nieuwe of interessante informatie kunnen komen. Dit voorstel moet worden goedgekeurd door de begeleiding. De rol van de vakdocent is hierin uiteraard belangrijk.

Hierna gaan jullie het onderzoek uitvoeren. Dit doen jullie door ook voor deze fase weer een **Plan van aanpak** op te stellen. Ook nu zul je het plan regelmatig bij moeten stellen.

Bewaar alle versies, zodat zichtbaar is wat er is veranderd. Plan ook één of meerdere gesprekken met je begeleiders. Dan weet je of je nog steeds op de goede weg zit.

Deze fase leent zich uitstekend voor ondersteuning van buitenaf. Denk hierbij aan het bedrijf waarvoor je iets onderzoekt of aan een test/onderzoek op het hbo.

Lever het onderzoeksverslag in en bewaar een kopie in je portfolio.

## Fase 4

In deze fase lever je het voorlopig eindproduct in. Dit is de combinatie van de onderzoeksverslagen met de door jullie onderbouwde antwoorden op hoofd- en deelvragen. Natuurlijk schrijf je ook op in welke mate de uitkomsten overeenkomen/verschillen met de hypothese.

Je begeleiders beoordelen het product op **inhoud**.

Je krijgt het voorlopig eindproduct terug zodat jullie het eventueel nog kunnen aanpassen.

## Fase 5

In deze fase lever je het profielwerkstuk definitief in.

## Fase 6

Nu het werkstuk klaar is, start je met het maken van je presentatie. Deze moet worden ondersteund door een digitale presentatievorm.

In overleg met je begeleiders bespreek je voor wie, waar en wanneer je de presentatie houdt. Denk hierbij aan je ouders, medeleerlingen, begeleiders, hbo en het bedrijf waarvoor je de opdracht hebt gemaakt. Maak in je **Plan van aanpak** een duidelijke taakverdeling. Tijdens de presentatie worden de taken evenredig verdeeld.

De verdere afspraken over de presentatie staan in de questwijzer van de school.

## Infobronnen

Je weet inmiddels wel waar je het beste je informatie vandaan kunt halen. Bij het profielwerkstuk zijn de door jullie gekozen opdrachten zo gevarieerd dat het lastig is om nog meer tips te geven anders dan de meest voor de hand liggende.

Zoek in elk geval informatie bij deskundige docenten uit de profielvakken en bij docenten en studenten van een van de regionale hbo-instellingen.

Bij de bronnenverzameling van **info-pagina** vind je ook nu weer de nodige informatie.



Maak vooral gebruik van de documenten met allerlei informatie over onderzoek en statistiek. Kijk ook naar de informatie over het werken in groepen en werkoverleg voeren.

Denk ook aan websites van hogescholen en universiteiten. Hier vind je veel handige tips bij het maken van je profielwerkstuk.

<https://www.hogeschoolrotterdam.nl/voorlichting/ondersteuningsprogramma/profielwerkstuk/>

## Beoordeling

De beoordeling van het profielwerkstuk vindt op twee niveaus plaats.

Er is een cijfermatige **productbeoordeling** en een **procesbeoordeling**. Bij de beoordeling komen alle fasen aan bod. De procesbeoordeling gebeurt aan de hand van de bekende beoordelingsformulieren en gesprekken. In de questwijzer is aangegeven hoe de beoordeling plaatsvindt.

Het cijfer dat uiteindelijk wordt toegekend aan het profielwerkstuk, gaat deel uitmaken van een combinatiecijfer. Dit combinatiecijfer is het gemiddelde van Maatschappijleer en het profielwerkstuk. Het combinatiecijfer heeft hetzelfde gewicht op de eindlijst als de vakken in het gemeenschappelijk deel, profieldeel en vrije deel.

De productbeoordeling gebeurt voornamelijk door de begeleidend vakdocent. Het onderdeel presentatie kan door meerdere docenten worden beoordeeld aan de hand van een uniform format.

De procesbeoordeling gebeurt voornamelijk door de haco-docent. De procesbeoordeling van het profielwerkstuk is het laatste onderdeel dat je toevoegt aan je portfolio. Dit is een belangrijk document dat je meeneemt naar het hbo.

Dit profielwerkstuk is een belangrijke peiler onder de brug van havo naar hbo. Neem uitgebreid de tijd om zelf de beoordelingsformulieren in te vullen.

Omdat je nu langdurig en intensief hebt samengewerkt kan je ook elkaar beoordelen door het invullen van de groepsbeoordeling. Deze wordt daarna onder begeleiding van je begeleider besproken.

<b>Competentie</b>	<b>Beoordelen door:</b>	
	<b>Jezelf</b>	<b>Medeleerling</b>
<b>A. Het eigen leerproces sturen</b>		
1. resultaat van een opdracht beoordelen	**	
2. de gevolgde werkwijze beoordelen	**	
3. reflecteren op eigen leerproces	**	
4. zelfinzicht tonen	**	
5. eigen leerproces sturen	**	
<b>B. Beroepshouding ontwikkelen</b>		
1. een beroepsbeeld vormen		
2. professioneel gedrag vertonen	**	
3. rekening houden met waarden en normen		
<b>C. Informatievaardigheden</b>		
1. bepalen welke informatie nodig is	**	
2. informatie verzamelen	**	
3. informatie selecteren	**	
4. informatie verwerken	**	
5. informatie verstrekken/uitwisselen	**	



<b>D. Probleemoplossend werken</b>		
1. een probleem of opdracht analyseren	**	*
2. een opdracht plannen	**	*
3. een opdracht uitvoeren	**	*
<b>E. Samenwerken</b>		
1. een opdracht samen voorbereiden	**	**
2. leiding geven	**	**
3. een groepsopdracht uitvoeren	**	**

Hieronder kun je de beoordelingsformulieren die je nodig hebt (zie schema) per competentie downloaden. Gebruik je rechtermuisknop en kies voor 'opslaan als'. Vergeet niet je naam en de titel van de webquest in te vullen. Je hoeft alleen de formulieren te downloaden waarbij twee kruisjes staan. (In dit geval formulier C.) Natuurlijk mag je ook meer formulieren invullen.

Competentie	Download link
A. Het eigen leerproces sturen	<b>Formulier A 1-5</b>
B. Beroepshouding ontwikkelen	<b>Formulier B 1-3</b>
C. Informatievaardigheden	<b>Formulier C 1-5</b>
D. Probleemoplossend werken	<b>Formulier D 1-3</b>
E. Samenwerken	<b>Formulier E 1-3</b>

Wanneer je in een webquest elkaar gaat beoordelen maak daarbij dan gebruik van het formulier: **groepsbeoordeling**

## Reflectie

Zoals gebruikelijk na een webquest, kijk je terug op de afgelopen periode. Ben je tevreden? Hoe verliep de samenwerking met je medeleerlingen? Hoe heb je samengewerkt met mensen van buiten de school? Wat vond je moeilijk en wat ging goed?

Gebruik het PWSplus **Reflectieformulier** om alles op te schrijven. Na de reflectie kan deze webquest afgesloten worden met een eindgesprek.